

Релігійне життя в Україні:

анотований бібліографічний список

2025. – Вип. 8. – 23 с.

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. Американські християнські лідери зустрілися з євангельськими пасторами України [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 4 серп. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 1 серпня у Києві відбулася стратегічна зустріч між євангельськими лідерами України та делегацією християнських лідерів зі США. Ініціатором події виступила Рада Євангельських Протестантських Церков України. До зустрічі долучилися й представники парламенту, органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також сервісних і гуманітарних організацій. Йшлося про виклики, які постали перед Україною під час повномасштабної війни, зусилля щодо порятунку викрадених українських дітей із тимчасово окупованих територій (ТОТ). Учасники зустрічі погодилися, що в умовах війни та відбудови України Церква має бути не лише духовним орієнтиром, а й стратегічним партнером у побудові моральної, стійкої та справедливої держави. Наголошено, що голос євангельських Церков — це голос біблійних цінностей і здорового глузду. І він має бути офіційно представлений на всіх рівнях влади. Текст: https://risu.ua/amerikanski-hristiyanski-lideri-zustrilisya-z-yevangelskimi-pastorami-ukrayini_n157958

2. Антошевський А. Патологічна загрузлість у “русском міре”, — Олександр Бродецький про російську пропаганду у храмах УПЦ МП [Електронний ресурс] Тарас Антошевський // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 30 лип. – Електрон. дані. Наведено інтерв'ю доктора філософських наук, доцента, заступника декана філологічного факультету Чернівецького

національного університету Олександра Бродецького про докази російської пропаганди в УПЦ МП. Схарактеризовано реакцію середовища УПЦ МП на виявлені в її храмах, монастирях та інших осередках книжки та періодику, в яких прославляється “русскій мір”, московські святі та імперці, – речники типової великодержавної російської ідеології. І де нічого не говориться про Україну чи український народ як окремішній від росіян. Наведено приклади релігійної нетерпимості в соцмережевому сегменті, на офіційних сайтах та у ЗМІ, контрольованих функціонерами чи активістами УПЦ МП. Текст: https://risu.ua/patologichna-zagruzlist-u-russkom-mirye--oleksandr-brodeckij-pro-rosijsku-propagandu-u-hramah-upc-mp_n157860

3. Археологія «руського міра» [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 4 серп. – Електрон. дані. Розглянуто агресивну ідеологію «руського міра», яка, прикриваючись Православ'ям, підмінює духовні цінності політичними маніпуляціями та імперськими амбіціями. Зазначено, що ця стаття була написана ще задовго до подій 2014 р. і опублікована в 2012 р. Тоді вже не можна було не помічати тенденцій до перетворення найбільшої в країні релігійної організації в псевдорелігійну єресь, яка підміняла собою православне вчення. Храми Божі перетворювалися на центри зомбування українців, де людям в голови вкладалося замість християнства містично-ідеологічне вчення «руського міра». Вказано, що і сьогодні під виглядом висловлювань релігійних авторитетів, людям згодовують кінські дози імперської пропаганди за допомогою так званих «православних» ЗМІ. В результаті абсолютно збиті з пантелику віряни не здатні відрізнити духовності від ідеології, а православ'я від російського імперського шовінізму. Згодом відбулася практично повна підміна понять. Християнство замінено на російський імперський шовінізм. Наголошено, що суспільство повинно зробити чіткі висновки й не допустити повторення ситуацій, коли нелюдська ідеологія маскується під духовність, адже ціна такої помилки — надто висока. Текст: https://risu.ua/arheologiya-russkogo-mira_n157969

4. Бережна Д. Результати СБУ доводять, що Україна перемагає Росію у війні спецслужб, — експерт [Електронний ресурс] / Дар'я Бережна // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 13 серп. — Електрон. дані. *На думку політолога Олексія Курпаса, результати СБУ доводять, що Україна перемагає РФ у війні спецслужб і здатна успішно протистояти такому потужному ворогу. За його словами, СБУ успішно поєднує в своїй роботі дві базові складові – технологічну й агентурну, також важливий аспект діяльності – контррозвідка. Вказано, що близько 80 % усіх диверсійних злочинів розкриваються на випередження. Зауважено, що голова СБУ Василь Малюк першим почав вичищати «авгієві стайні» УПЦ (МП), які російські спецслужби роками інфільтрували своїми агентами: більше 100 підозр, 31 вирок суду, і, нарешті, позбавлення українського громадянства громадянина РФ Онуфрія, який очолює «московських попів» в Україні. На думку політолога, В. Малюк – найбільш ефективний голова Служби за всю її історію.* Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/719191-rezultati-sbu-dovodyat-shcho-ukrajina-peremagaye-rosiyu-u-viyni-specsluzhb-ekspert>

5. Ворог обстріляв найстаріший храм Херсона: келії вигоріли вщент [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 21 лип. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що російські війська 20 липня вдарили по території Греко-Софіївської церкви в Херсоні. У результаті влучання дерев'яні келії спалахнули й вигоріли вщент. За даними Херсонської обласної наукової бібліотеки ім. Олеся Гончара, Греко-Софіївська церква одна з найстаріших культових споруд Херсона. Наприкінці XVIII ст. греки, що мешкали в Криму, звернулись з проханням до Катерини II прийняти їх у своє підданство. Їм було дозволено переселитись на сучасну територію України, де ними засновано м. Маріуполь. Частина греків, що поселились у м. Херсоні, брали активну участь у будівництві та благоустрої міста. Купецький форштадт, центральний район Херсона, називали ще грецьким, там мешкали грецькі купці. У 1780 р. побудовано і освячено Греко-Софіївську церкву – пам'ятник архітектури XVIII ст. Історичний іконостас із чорного*

дерева, створений грецькими майстрами, дожив до наших днів, але тепер опинився під загрозою. Текст: https://risu.ua/vorog-obstrilyav-najstarishij-hram-hersona-keliyi-vigorili-vshchent_n157689

6. Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій має нового головуючого [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 17 лип. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 16.07.2025 в Києві відбулося чергове засідання Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО), на якому було проаналізовано стан державно-конфесійних відносин в Україні, реалізацію урядової постанови про бронювання священнослужителів, підготовку підзаконного акта щодо можливості довготривалого перебування священнослужителів за межами України для здійснення душпастирської діяльності серед українських біженців. Члени ВРЦіРО говорили також про ризики і загрози релігійній свободі, які містить законопроект N 5488 про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України (КК України) щодо боротьби з проявами дискримінації. Обговорено інші питання щодо діяльності комісій Ради. Завершено головування Союзу церков євангельських християн-баптистів (єпископ Валерій Антонюк), яке тривало з 1 січня. Новим головуючим офіційно став Верховний муфтії України, шейх Ахмед Тамім, від імені Духовного управління мусульман України, згідно з черговою ротацією відповідно до статуту ВРЦіРО. Текст: https://risu.ua/vseukrayinska-rada-cerkov--i-religijnih-organizacij-maye-novogo-golovuyuchogo_n157624#goog_rewarded

7. Гореньков Д. Науковці, військові та духовенство обговорили проблеми та перспективи підготовки сучасних капеланів у Силах Оборони [Електронний ресурс] / Денис Гореньков // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 13 серп. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 12.08.2025 відбулась перша міжнародна науково-практична онлайн-конференція освітян, науковців, представників релігійних організацій та військових капеланів «Підготовка сучасних військових капеланів: виклики, партнерство,

перспективи». Подію ініціював і провів Центр підготовки військових капеланів Військового інституту Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Конференція мала чотири секції: «Психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки військових капеланів»; «Військова етика і духовне лідерство в сучасних Збройних Силах України»; «Міжнародний досвід та партнерство у підготовці капеланів»; «Роль військового капелана в умовах російсько-української війни». У підсумку резюмовано, що кредо українського військового капеланства «служити своїм, допомагати іншим, опікуватися усіма» – потребує для своєї реалізації таких душпастирів, які будуть покликані до особливого служіння у військовому контексті, будуть професіоналами. Текст: https://risu.ua/naukovci-vijskovi-ta-duhovenstvo-obgovorili-problemi-ta-perspektivi-pidgotovki-suchasnih-kapelaniv-u-silah-oboroni_n158140

8. Депутати Тернопільської облради просить ДЕСС перевірити низку об'єктів УПЦ МП [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 23 лип. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 23 липня депутати Тернопільської обласної ради підтримали звернення до Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) щодо перевірки наявності ознак афілійованості з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена (йдеться про структури МП). У документі йдеться про: Почаївську Свято-Успенську лавру, Почаївський Свято-Духівський монастир Тернопільської єпархії УПЦ (МП), Свято-Богоявленський жіночий монастир Тернопільської єпархії УПЦ (МП). Обласна рада просить провести дослідження щодо зв'язків цих установ із забороненою релігійною організацією. Контроль за виконанням рішення покладено на профільну депутатську комісію. Текст: https://risu.ua/deputati-ternopilskoyi-oblradi-prosit-dess-pereviriti-nizku-obyektiv-upc-mp_n157741

9. До Дня Незалежності пройде Всесвітня молитва за Україну - представників різних конфесій закликають приєднатися [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 22 лип. – Електрон. дані. Зазначено,

що членів Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО) закликають приєднатися до ініціативи провести Всесвітню молитву за Україну з нагоди Дня Незалежності України – 24.07.2025. Членів ВРЦіРО просять підготувати звернення до міжнародної спільноти з ініціативою проведення Всесвітньої молитви за Україну 24.07.2025 та скерувати офіційні листи до зарубіжних релігійних лідерів всіх конфесій із проханням долучитися до молитви за Україну в своїх храмах під час богослужінь у неділю або суботу, залежно від традицій конкретної церкви. В Офісі Президента (ОП) зауважили, що мета ініціативи - об'єднати церкви і релігійні громади у всьому світі для молитви за Україну: за перемогу світла над темрявою, припинення російської агресії та утвердження справедливого миру. Текст: https://risu.ua/do-dnya-nezalezhnosti-projde-vsesvitnya-molitva-za-ukrayinu---predstavnikiv-riznih-konfesij-zaklikayut-priyednatisya_n157707

10. До Нацпереліку нематеріальної спадщини внесли традицію храмового свята на Трійцю в селі Шульгинка [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 21 лип. – Електрон. дані. Зазначено, що Міністерство культури та стратегічних комунікацій (МКСК) внесло традицію храмового свята на Трійцю в селі Шульгинка Луганської області до Національного переліку елементів нематеріальної спадщини України. Як повідомили у МКСК, ця традиція має свою безперервну історію, що бере початок з кінця XVIII ст. Перші згадки про «Храм» датуються 1781 р. Тоді завершили будівництво церкви Святої Трійці (на жаль, не збереглася до нашого часу), відкриття якої припало на Трійцю. Відтоді щороку в селі стали відзначати Храмове свято. У цей день люди традиційно збиралися саме біля храму Святої Трійці. Там освячували зелень і принесені господарями страви. Після літургії священник запрошував селян на спільну трапезу. Головною стравою були обрядові дріжджові пиріжки з начинкою «сопка» (смалець, шкварки, смажена цибуля, спеції) та «сушка» (сушені фрукти). Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4017391-do->

nacpereliku-nematerialnoi-spadsini-vnesli-tradiciu-hramovogo-svata-na-trijcu-v-seli-sulginka.html

11. Єленський ознайомив Кітта Келлога зі станом державно-церковних відносин в Україні [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 16 лип. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) Віктор Єленський, українські релігійні та громадські діячі 15 липня зустрілись зі Спеціальним представником США з питань України та Росії Кіттом Келлогом. Під час дискусії обговорювалися питання релігійної ситуації в Україні, Європі та світі, стан державно-церковних відносин в Україні, а також внесок Церков і релігійних спільнот у духовну й гуманітарну підтримку населення та зміцнення обороноздатності країни. Окрему увагу приділили питанням опіки над тими категоріями населення, які найбільше постраждали внаслідок війни. Йшлося також про зміцнення зв'язків між церквами та релігійними організаціями України та євангельськими й іншими релігійними середовищами США. Особливий акцент було зроблено на переслідуванні віруючих на тимчасово окупованих територіях (ТОТ) України, знищенні культових споруд і місць поклоніння, вбивствах священнослужителів, а також на репресіях проти євангельських протестантів, католиків, Свідків Єгови та мусульман. Текст:* https://risu.ua/yelenskij-oznajomiv-kitta-kelloga-zi-stanom-derzhavno-cerkovnih-vidnosin-v-ukrayini_n157612

12. Жіночі чернечі ордени та згромадження Римсько-Католицької Церкви в Україні : збірник / [Конф. Вищ. настоятельок жін. інституцій і товариств апостол. життя РКЦ в Україні]. — Вінниця : Твори, 2024. — 173 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ76356** Збірник містить інформацію про жіночі чернечі згромадження, які служать на території України станом на 2024 р. Вказано, що чернечі згромадження, зокрема жіночі, упродовж століть відігравали значну роль у розвитку суспільства, опікуючись хворими, виховуючи дітей і молодь, допомагаючи

нужденним. Цей збірник представляє різноманіття монастирських орденів і згромаджень, що служать на нашій українській землі, та розповідає про жінок, які своїм життям свідчать про силу віри і кохання до ближнього в сучасному світі.

13. Здоровило Т. В Україну повернуто історичний стародрук з автографом митрополита Шептицького – СЗРУ [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2025. – 25 лип. – Електрон. дані. Подано повідомлення на сайті Служби зовнішньої розвідки України (СЗРУ) про повернення в Україну рідкісного стародруку – молитовної книги "Требник" 1844 р. з маргіналією (автографом) видатного релігійного та громадського діяча ХХ ст., провідника Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) митрополита Андрія Шептицького. У повідомленні зазначено, що наразі стародрук передано до Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, та наголошено, що "робота СЗРУ з повернення культурних цінностей триватиме й надалі". Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/190478/>

14. Здоровило Т. Вихваляли рашизм і виправдовували воєнні злочини рф: в Одесі викрито кліриків УПЦ (МП) [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2025. – 12 серп. — Електрон. дані. Йдеться про затримання в Одесі Службою безпеки України (СБУ) проросійських агітаторів, які поширювали ворожу пропаганду, виправдовували війну Росії в Україні та вихваляли загарбників. Зазначено, що серед затриманих – священник храму Одеської єпархії УПЦ МП та протоієрей УПЦ (МП), і наразі обом клірикам відповідно до вчинених злочинів повідомлено про підозру за такими статтями Кримінального кодексу України (КК України): чч. 2, 3 ст. 436-2 (виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії РФ проти України, глорифікація її учасників); ч. 1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян залежно від їх релігійних переконань). Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/190761/>

15. Здоровило Т. Дальні печери Лаври: ПЦУ вперше провела богослужіння у церкві Феодосія Печерського [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2025. – 23 лип. – Електрон. дані. Подано повідомлення на Facebook-сторінці заповідника "Києво-Печерська лавра" про проведення 23 липня Митрополитом Епіфанієм богослужіння в церкві на честь преподобного Феодосія Печерського, що розташована в Дальніх печерах Києво-Печерської лаври. Наведено коментар Митрополита Епіфанія, який наголосив на важливості повернення української церкви до її духовних витоків, та відзначив, що печери Лаври є осередком молитви, зокрема за українських воїнів, які захищають державу. Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/190457/>

16. Здоровило Т. Мінкульт програв касацію: ВСУ передав костел святого Миколая католицькій парафії [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2025. – 27 лип. – Електрон. дані. Йдеться про рішення Верховного Суду відхилити касаційні скарги Міністерства культури та стратегічних комунікацій та Національного будинку органної та камерної музики й передати костел святого Миколая в Києві у користування громаді. Зазначено, що після пожежі 2021 р, яка пошкодила унікальний інтер'єр, стан будівлі лише погіршувався, а у 2022 р. Мінкульт підписав меморандум про передачу костелу парафії, але свої зобов'язання так і не виконав. Наразі це прецедентне рішення відновлює справедливість у справі, що триває з моменту відновлення незалежності України та підтверджує право релігійної громади на повернення святині, відібраної у радянську добу, а також виявляє бездіяльність Міністерства культури в збереженні історичної спадщини. Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/190500/>

17. Зовнішня розвідка повернула в Україну стародрук з автографом Андрея Шептицького [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2025. – 27 лип. – Електрон. дані. Зазначено, що Служба зовнішньої розвідки України (СЗРУ) повідомила про повернення рідкісного примірника «Требника» 1844 року – богослужбової книги, на одному з

маргінесів якої зберігся підпис митрополита Андрея Шептицького. На сторінках знайденої книги є напис «Предложено вь время каноничной визитації 1902 года, дня 10 мая месяца в селі Костенів» із його підписом. Це засвідчує, що книгу використовували під час візитації у селі Костенів на Львівщині, яку очолював митрополит. За свідченнями місцевої громади, «Требник» втрачено під час Другої світової війни, тоді після пограбування храму частина архіву зникла або була знищена. Місце перебування стародруку залишалося невідомим упродовж десятиліть. СЗРУ провела тривалу операцію, у результаті якої пам'ятку повернули до України. У відомстві підкреслили, що книга є значною історико-релігійною цінністю як приклад друкарської та богослужбової традиції, а також як документ, що підтверджує особисту присутність А. Шептицького в парафіяльному житті. Видання передали до Міністерства культури та стратегічних комунікацій України (МКСК). Текст: <https://chytomo.com/zovnishnia-rozvidka-povernula-v-ukrainu-starodruk-z-avtohrfom-andreia-sheptytskoho/>

18. Котляревська С. Києво-Печерська лавра: Відновлення українського голосу у світовій спадщині [Електронний ресурс] / Світлана Котляревська // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 28 лип. – Електрон. дані. Подано інформацію, що Національний заповідник “Києво-Печерська лавра” запустив масштабний проєкт відродження української літургійної традиції, яка зараз звучить у межах його Святих храмів. Це не лише музичне, а й символічне оновлення церковного життя: українська мова, давні обіходи та партесний спів відгукуються на культурний запит часу і підкреслюють національну ідентичність та духовну автономність. Проєкт включає п'ять концертів-літургій у найважливіших столичних святинях, кожен із яких виконуватимуть різні диригенти для створення унікального звучання. Генеральний директор заповідника Максим Остапенко назвав ініціативу «великою віхою у відновленні духовної й культурної спадщини України». Акцентовано, що у межах співпраці з ЮНЕСКО у Лаврі тривають також наукові семінари та обговорення — зокрема присвячені збереженню

та розвитку об'єкта всесвітньої спадщини, до якого входить Києво-Печерська лавра. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4019585-kievopecerska-lavra-vidnovlenna-ukrainskogo-golosu-u-svitovij-spadsini.html>

19. Крालюк П. Присвоєний росіянами Хлебниківський список українських літописів [Електронний ресурс] / Петро Кралюк // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 27 лип. – Електрон. дані. *За словами автора статті, нині росіяни, ведучи агресію проти України, на наших теренах здійснюють не лише банальний грабіж побутових речей, а й вивозять з окупованих територій пам'ятки нашої культури. Насправді останнє здійснювалося впродовж багатьох століть – чи то у грубій формі, чи то в формі «цивілізований». Тому не дивно, що багато пам'яток української культури, зокрема культури релігійної, зараз знаходяться в РФ й сприймаються як російські. До таких, зокрема, належить відомий Хлебниківський список українських літописів. Наголошено, що російська історіографія використовує його, часто абстрагуючи від його українського походження та творців. Йдеться про право кваліфікувати Хлебниковський список як один із канонічних пам'яток давньоукраїнського літописання, а не «російську» літописну пам'ятку.* Текст: https://risu.ua/prisvoyenij-rosiyanami-hlebnikovskij-spisok-ukrayinskih-litopisiv_n157811

20. Кралюк П. Як українці дали московитам Біблію церковнослов'янською мовою [Електронний ресурс] / Петро Кралюк // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 8 серп. – Електрон. дані. *Зазначено, що українські друковані видання церковнослов'янських текстів — передусім Острозька Біблія (1580 – 1581) - стали основою для московських біблійних видань. До XVII – XVIII ст. тексти з України, багаті на якісний переклад і високий друкарський рівень, активно використовувалися в Московії. Зокрема, Московська Біблія 1663 р. фактично була передруком Острозької, а Єлизаветська Біблія 1751 р. також спиралась на її текст, зберігаючи його канонічність до сьогодні. Таким чином, українська церковнослов'янська*

традиція відіграла ключову роль у формуванні російського біблійного тексту. Текст: https://risu.ua/yak-ukrayinci-dali-moskovitam-bibliyu-cerkovnoslovyanskoyu-movoyu_n158058

21. Кремль активізував використання РПЦ для пропаганди війни, - Центр протидії дезінформації [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 6 серп. – Електрон. дані. *За інформацією Центру протидії дезінформації (ЦПД), у храмі на території Валаамського монастиря, що підпорядкований РПЦ, з'явилася нова фреска, на якій російський солдат із символом Z на рукаві перев'язує голову українському бійцю. ЦПД заявив, що зображення солдатів поруч із сакральними образами в РПЦ не відображають милосердя, а слугують кремлівській пропаганді. Наголошено, що РПЦ виправдовує війну, знімає моральну відповідальність із солдатів і готує суспільство до насильства, використовуючи церкву як інструмент мобілізації та контролю.* Текст: https://risu.ua/kreml-aktivizuvav-vikoristannya-rosijskoyi--pravoslavnoyi-cerkvi-dlya-propagandi-vijni_n158009

22. Мар'ян О. Спадщина Шептицьких: недосліджені сторінки [Електронний ресурс] / Ольга Мар'ян // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 3 серп. – Електрон. дані. *Зазначено, що рід Шептицьких дав Україні сподвижників віри, меценатів, колосальну культурну та історичну спадщину. І досі вони залишаються недослідженим до кінця. Команда Центру Шептицького Українського католицького університету створила кроссекторальний проєкт «SACRUM: траєкторія Шептицьких», який присвячений ретроспективному, сучасному та перспективному аналізу збереження архітектурної спадщини роду Шептицьких. Висвітлено історію роду Шептицьких.* Текст: https://risu.ua/spadshchina-sheptickih-nedoslidzheni-storinki_n157952

23. Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції молодих учених, студентів, аспірантів "Сучасний гуманітарний та мистецтвознавчий дискурс", 30 березня 2024 року. — Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. — 198 с. : табл. *Шифр зберігання в Бібліотеці: A839442* *Зі*

змісту: *Трансформація календарної обрядовості некрасівців і липован у XX столітті (на прикладі поселень Ізмаїльського району Одеської області) / В. В. Трофимова. – С. 107-110.*

24. Молдова взяла на себе роль посередника в організації паломництва хасидів до Умані [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 7 серп. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що восени 2025 р. через Одесу до Умані пройде щорічне паломництво хасидів. У зв'язку з цим влада Молдови веде переговори з представниками Ізраїлю про транзит євреїв через територію республіки. Про це повідомив сайт Одеси, посилаючись на міністра закордонних справ (МЗС) Молдови Міхая Попшоя. Наприкінці вересня тисячі євреїв-хасидів здійснюють паломництво до Умані на єврейський Новий рік. Це пов'язано із тим, що саме там знаходиться могила раббі Нахмана — засновника брацлавського хасидизму. Після початку війни в Україні Республіка Молдова взяла на себе роль посередника в організації цих релігійних заходів. Нагадано, що під час паломництва 2023 р., Ізраїль заборгував Молдові близько 200 тис. доларів, які були витрачені на заходи щодо транзиту хасидів. Через це у 2024-му Кишинів відмовився пропускати євреїв через свою територію. За словами міністра МЗС Молдови, все має відбуватися законно, правильно, щоб на території Республіки Молдова не було жодних порушень.* Текст: https://risu.ua/moldova-vzlyala-na-sebe-rol-poserednika-v-organizaciyi-palomnicva-hasidiv-do-umani_n158031

25. Остафієва О. Настоятель храму отець Павло Вишковський: «Костел Святого Миколая пережив пожежу, але може не пережити бюрократії» [Електронний ресурс] / Олеся Остафієва // Дзеркало тижня. – 2025. – 5 серп. – Електрон. дані. *Приділено увагу київському костелу Святого Миколая, який пережив масштабну пожежу у ніч з 3 на 4 вересня 2021 р. Вогонь був спричинений застарілою електропроводкою, яку балансоутримувач — Національний будинок органної та камерної музики (НБОКМ) — мав замінити ще принаймні 15 років тому, через що було знищено унікальний орган. Попри масовий збір коштів на реставрацію (до*

25 млн грн) і виконання протиаварійних робіт, стан костелу залишається критичним: вікна досі не відновлені, дах і вітражі пошкоджені, а будівля не передана релігійній громаді, що істотно гальмує відновлення святині. Серед проблем зазначено: недолуге управління реставрацією з боку Міністерства культури та стратегічних комунікацій (МКСК), затягування з виконанням меморандумів і судових рішень щодо передачі костелу громаді, а також бюрократичні перепони. Отець Павло Вишковський наголошує, що костел «пережив пожежу, але може не пережити бюрократії». Текст: <https://zn.ua/ukr/CULTURE/nastojatel-khramu-otets-pavlo-vishkovskij-kostel-svjatoho-mikolaja-perezhiv-pozhezhu-ale-mozhe-ne-perezhiti-bjurokratiji-.html>

26. Папа Лев XIV дуже серйозно ставиться до запрошень відвідати Україну, - Андрій Юраш [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 5 серп. – Електрон. дані. Зазначено, що Ватикан розглядає можливість візиту Папи Льва XIV до України. Це може стати одним із найсильніших сигналів підтримки України та поштовхом до встановлення справедливого та тривалого миру. Про це в інтерв'ю "LB.ua" розповів Надзвичайний і повноважний посол України при Святому Престолі Андрій Юраш. За словами дипломата, новообраний Папа Лев XIV із перших днів понтифікату демонструє виняткову увагу до України. У день своєї першої публічної заяви він присвятив центральну частину промови саме українському питанню. Прийняв Президента України Володимира Зеленського на офіційній зустрічі одразу після інавгураційної Меси, що є безпрецедентним кроком для Ватиканського протоколу. Це був перший глава держави, якого Папа Лев XIV прийняв офіційно, ще до інших очільників держав. За словами А. Юраша, візит Папи Римського до України може стати визначальним дипломатичним кроком у контексті просування переговорного процесу за участі Ватикану. Україна продовжує дипломатичну роботу, аби зробити можливим приїзд Папи Римського уже в 2025 р. Текст: https://risu.ua/papa-lev-xiv-duzhe-serjozno-stavitsya-do-zaproshen-vidvidati-ukrayinu---andrij-yurash_n157999

27. Посол України розвінчує міф про «потужні російські впливи» у Ватикані [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 5 серп. – Електрон. дані. Зазначено, що посол України при Святому Престолі Андрій Юраш спростував міф про сильний російський вплив у Ватикані. Він зауважив, що традиційна позиція Святого Престолу – нейтральність, невтручання в політику та роль медіатора. Хоч окремі посадовці можуть мати персональні зв'язки з РФ, офіційні документи Ватикану не містять проросійських заяв. Усі позиції Святого Престолу підтримують територіальну цілісність України, принципи міжнародного права та право України на захист суверенітету. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4022436-posol-ukraini-rozvincue-mif-pro-potuzni-rosijski-vplivi-u-vatikani.html>

28. Предстоятель ПЦУ зустрівся з очільницею Посольства США в Україні [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 30 лип. – Електрон. дані. Зазначено, що Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 29.07.2025 зустрівся у своїй резиденції з тимчасово повіреною у справах Сполучених Штатів Америки в Україні Джулі Девіс. Його Блаженство розповів про роль Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря в новітній історії України та Помісної Церкви. Співрозмовники обговорили питання забезпечення свободи віросповідання в Україні та намагання держави-агресора використовувати релігійні організації у своїй гібридній війні проти нашої держави. Було приділено увагу Закону «Про захист конституційного ладу у сфері діяльності релігійних організацій», спрямованому на убезпечення релігійного життя від ворожого впливу, а також кричущим порушенням прав людини на тимчасово окупованих територіях (ТОТ), убивствам і катуванням українських священнослужителів і релігійних діячів, пошкодженню та знищенню російськими військами сотень українських храмів і святинь. Йшлося і про згубну ідеологію «руського міра», одним із творців якої є очільник РПЦ Кирил Гундяєв, про російські кампанії дезінформації, спрямовані на створення

неправдивого уявлення про нібито «релігійні гоніння» в Україні, а також про капеланське і соціальне служіння Церкви та підтримку тих, хто постраждав від війни, розв'язаної РФ. Текст: https://risu.ua/predstoyatel-pcu-zustrivsyia-z-ochilniceyu-posolstva-ssha-v-ukrayini_n157864

29. Предстоятель ПЦУ провів зустрічі з послами України в Румунії та Туреччині [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 24 лип. – Електрон. дані. Зазначено, що Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 23.07.2025 зустрівся у своїй резиденції з послом України в Румунії Ігорем Прокопчуком. Під час зустрічі сторони обговорили питання, пов'язані зі зміцненням міждержавних і міжцерковних взаємин, релігійну ситуацію в Україні та Румунії. Також йшлося про багаторічний деструктивний вплив структур МП на релігійне життя в різних країнах, однією з яких є Молдова, де російська організація перешкоджає утвердженню там законної юрисдикції Румунської Православної Церкви (РумПЦ). Окрім того, Предстоятель ПЦУ розповів про дії та рішення ПЦУ щодо подальшого налагодження діалогу з Румунським Патріархатом на основі Томосу про автокефалію. Також він прийняв у Митрополичому домі посла України в Турецькій Республіці Нарімана Джеляла та Генерального консула України в Стамбулі Романа Недільського. Під час спілкування йшлося про актуальну міжнародну ситуацію, виклики, пов'язані з тривалою російською агресією, про становлення ПЦУ, а також міжцерковний і міжрелігійний діалог. Обговорили реалізацію закону, який захищає духовний суверенітет України від впливу країни-агресора, підготовку до відзначення 1700-ліття Першого Вселенського собору та інші актуальні питання. Текст: https://risu.ua/predstoyatel-pcu-proviv-zustrichi-z-poslami-ukrayini-v-rumuniyi-ta-turechchini_n157757

30. Рабин Асман обговорив підтримку України та українців з послом Польщі в Києві [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 12 серп. – Електрон. дані. За інформацією «Jewishnews», днями рабин Моше Реувен Асман у Києві зустрівся із послом Польщі в Україні, паном Пьотром

Лукашевичем. Сторони обговорили важливі питання щодо підтримки українців, гуманітарних проєктів і взаємодії народів у цей непростий час. Рабин подякував послу за готовність до діалогу та підтримку, яку Польща надає Україні й українцям. Раніше рабин Моше Реувен Асман провів зустріч із представниками Духовної ради при уряді та Офісі Президента Сполучених Штатів Америки. Акцентовано, що подібні зустрічі, які посилюють репутацію України на міжнародній арені, рабин Асман проводить регулярно.

Текст: https://risu.ua/rabin-asman-obgovoriv-pidtrimku-ukrayini-ta-ukrayinciv-z-poslom-polshchi-v-kiyevi_n158111

31. СБУ розслідує понад 170 справ проти священиків УПЦ МП за держзраду і розпалювання ворожнечі [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 13 серп. – Електрон. дані. Як повідомив Голова Служби безпеки України (СБУ) Василь Малюк, СБУ розслідує більш як 170 справ стосовно священиків УПЦ МП. За його словами, «це не все державні зрадники. Є і розпалювання міжрасової, міжрелігійної ворожнечі. Також потрібно розуміти, що СБУ точно не бореться з церквою». В. Малюк зазначив, якщо людина вчиняє злочин, прикриваючись рясом, СБУ це не зупинить. Голова СБУ нагадав, що нещодавно був позбавлений громадянства України предстоятель УПЦ МП Онуфрій, а перед цим - 18 священиків. Акцентовано, що Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) винесла УПЦ МП припис про усунення до 18 серпня порушень законодавства про свободу совісті та релігійні організації щодо виявлених ознак афілійованості з РПЦ. Текст: https://risu.ua/sbu-rozsliduye-ponad-170-sprav-proti-svyashchenikiv-upc-mp-za-derzhzradu-i-rozpalyuvannya-vorozhnechi_n158131

32. Синод УГКЦ до українських сімей: Не бійтеся народжувати й виховувати дітей під час війни [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 8 серп. – Електрон. дані. За повідомленням Департаменту інформації Української Греко-Католицької церкви (УГКЦ), Синод Єпископів УГКЦ який відбувався в Римі в межах ювілейного Року надії, присвятив

особливу увагу темі «Душпастирство родин в умовах війни». Після завершення Синоду владики звернулися до духовенства, монашества, мирян і всіх сімей як в Україні, так і на поселеннях із постсинодальним посланням «„В надії витривала, в любові сильна“ (пор. Рим. 12, 12): українська родина в час війни». У ньому архиєреї закликали українські сім'ї зберігати надію та продовжувати творити «домашні Церкви», а ще — не боятися народжувати й виховувати дітей під час війни. Єпископи УГКЦ визнають серйозні виклики, з якими стикаються українські сім'ї через повномасштабну агресію РФ. Серед основних викликів ієрархи називають розлуку, відчуження, втрату близьких, фінансову нестабільність, постійне відчуття небезпеки, проблеми зі здоров'ям та психологічні травми, спричинені війною. Акцентовано, що Церква активно співпрацює із фахівцями з психічного здоров'я, а монастирі стали «оазами духовного зцілення, підтримки і укріплення родинних та міжособистісних стосунків».

Текст: https://risu.ua/sinod-ugkc-do-ukrayinskih-simej-ne-bijtesya-narodzhuвати-j-vihovuvati-ditej-pid-chas-vijni_n158041

33. Синод УГКЦ закликав парафії створювати центри підтримки для постраждалих від війни [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 10 серп. – Електрон. дані. У постсинодальному посланні єпископи Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) звернулися до священиків із закликом перетворити парафії на центри підтримки для родин, які постраждали від війни. Особливу увагу слід приділяти родинам, які зазнали втрат, травм, а також військовослужбовцям, переселенцям і жителям окупованих територій. Єрархи заохотили створення груп взаємодопомоги, підтримку родинних рухів і підготовку молоді до подружжя. Текст: https://risu.ua/sinod-zaklikav-parafiyi-ugkc-stati-spravzhnim-rodinnim-domom-dlya-postrazhdalih-vid-vijni-simej_n158077

34. У видавництві «Основи» перевидадуть Коран [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2025. – 21 лип. – Електрон. дані. Подано

інформацію, що у видавництві «Основи» вийде друге, оновлене видання Корану у перекладі Михайла Якубовича. Перше видання 2015 р. стало бібліографічною рідкістю. Переклад ґрунтується на десятирічному дослідженні тексту, класичних ісламських коментарях і поєднує літералізм із поетичною образністю. Для точності перекладу М. Якубович звертався до класичних коментарів середньовічних авторів — ат-Табарі, аль-Багаві, Ібн Касіра, аль-Куртубі. До нового видання додано понад 400 приміток, що роз'яснюють культурний, історичний та духовний контекст. Переклад визнаний мусульманською спільнотою України й активно використовується у релігійному житті. Текст: <https://chytomo.com/u-vydavnytstvi-osnovy-perevydadut-koran/>

35. У Дніпрі планують реконструювати турецьку мечеть, яку зруйнували 100 років тому [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 26 лип. – Електрон. дані. Подано інформацію, що м. Дніпро розпочало процес повернення і реконструкції колишньої Катеринославської мечеті, яка понад 100 років не виконувала культового призначення. Завдяки спільним зусиллям мусульманської громади, міської влади та турецьких інвесторів, споруду передають у володіння та готують до оновлення. Після реконструкції вона стане сучасним культурно-освітнім центром, відкритим для всіх громадян. Текст: https://risu.ua/u-dnipri-planuyut-rekonstruyuvati-turecku-mechet-yaku-zrujnuvali-100-rokiv-tomu_n157795

36. У печерах Києво-Печерської лаври ПЦУ провела перше Богослужіння [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 23 лип. – Електрон. дані. Подано інформацію, що богослужіння Православної Церкви України (ПЦУ) 23 липня вперше відбулося у печерах Києво-Печерської лаври - церкві Преподобного Феодосія Печерського біля мощей преподобних отців. Службу очолив Митрополит Київський і всієї України Епіфаній. За словами Епіфанія, Києво-Печерська лавра є особливою святинею для українського народу, яка тривалий час перебувала, на жаль, в окупації МП. Предстоятель

ПЦУ нагадав, що у верхній лаврі українська молитва лунає вже два з половиною роки, а сьогоднішня подія знаменує перший крок до постійної присутності ПЦУ і в нижній частині святині. Митрополит Епіфаній зауважив, що духовна боротьба не менш важлива, і попри всі труднощі процес повернення лаври до української Церкви є незворотним. Текст: https://risu.ua/u-pecherah-kiyevo-pecherskoyi-lavri-pcu-provela-pershe-bogosluzhinnya_n157748

37. У Роздільському палаці показали сувій Естер, створений у Галичині XVIII - XIX ст. [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 21 лип. – Електрон. дані. Зазначено, що команда "Палац Розділ" провела дослідження, ідентифікувавши у престижній Braginsky Collection та на e-codices один із найцінніших предметів, пов'язаних із Роздолом— сувій Естер, створений у Галичині наприкінці XVIII – на початку XIX ст., що зберіг ім'я рабина з Роздолу. Це унікальна реліквія, що має значну історико-культурну та релігійну цінність, задокументований свідок єврейського Роздолу, що зберігся у світовій колекції. Текст: https://risu.ua/u-rozdilskomu-palaci-pokazali-odin-iz-najcinnishih-predmetiv-mista--suvij-ester_n157686

38. У Софії Київський відбувся благодійний аукціон присвячений підписанню копії Томоса [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 31 лип. – Електрон. дані. Подано інформацію, що у соборі Святої Софії сьогодні, 31 липня, відбувся урочистий захід за участі Митрополита Київського і всієї України Епіфанія, присвячений особливій події — підписанню копії Томоса про автокефалію, що з 2019 р. зберігалась у Теплій Софії. Про це повідомила прес-служба Національного заповідника Софія Київська. Підписана копія буде виставлена на благодійний аукціон, а виручені кошти спрямують на підтримку спільного проєкту Православної церкви України (ПЦУ) та ініціативи «Пташки перемоги» — на відбудову української чернечої обителі на Святій Горі Афон, а також на допомогу

Збройним силам України (ЗСУ). Текст: https://risu.ua/u-sofiyi-kiyivskij-vidbuvsya-blagodijnij-aukcion-prisvyachenij-pidpisannyu-kopiyi-tomosa_n157904

39. Усе більше українців потребують гуманітарної допомоги через агресію росії [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 15 лип. [№ 389]. – Електрон. дані. *Зазначено, що збільшення та вчасно надана якісна гуманітарна допомога на реальні потреби стали головними темами зустрічі у Ватикані Заступниці Голови Верховної Ради України (ВР України) Олени Кондратюк з Алістером Данном, керівником «Caritas International» — найбільшого міжнародного благодійного фонду у світі, мережа якого об'єднує 162 католицькі організації. Віцеспікерка звернулася до Алістера Данна переглянути і збільшити гуманітарну допомогу, а також акумулювати європейські офіси «Caritas» для перерозподілу бюджетів задля підтримки України.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385179>

40. Чепайкін І. СБУ викрила в Одесі кліриків УПЦ МП, які поширювали російську пропаганду та виправдовували агресію РФ [Електронний ресурс] / Іван Чепайкін // Дзеркало тижня. – 2025. – 12 серп. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Служба безпеки України (СБУ) затримала в Одесі двох священнослужителів УПЦ (МП), які активно поширювали проросійську пропаганду, виправдовували війну Росії проти України та вихваляли окупантів. Серед них – 58-річний священник Одеської єпархії, який під час спілкування з парафіянами героїзував російських загарбників, возвеличував рашизм і принижував вірян інших конфесій. Він підтримував зв'язки з колишнім народним депутатом від «Партії регіонів» Ігорем Марковим, який підозрюється у державній зраді та переховується в РФ. Другий затриманий – 44-річний протоієрей, який у своїх проповідях виправдовував російські обстріли цивільної інфраструктури України. Судово-лінгвістичні експертизи підтвердили факт інформаційно-підривної діяльності обох кліриків на користь країни-агресора.* Текст:

<https://zn.ua/ukr/UKRAINE/sbu-vikrila-v-odesi-klirikiv-upts-mp-jaki-poshirjuvali-rosijsku-propahandu-ta-vipravdovuvali-ahresiju-rf.html>

41. Шейгец З. Сучасна “канонічна територія” Московського Патріархату побудована на багнетах НКВС, — Сергій Шумило [Електронний ресурс] / Зоряна Шейгец // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 5 серп. – Електрон. дані. *За словами доктора богослов'я, кандидата історичних наук Сергія Шумила, не існує ніякої канонічної території РПЦ за межами російської держави. Це нонсенс. Як зазначає дослідник, коли приходили радянські війська, разом із ними приходили репресії і після цього просто силою примушували парафіян, єпархії приєднуватись до МП. Так було і в Україні. У 1946 р. знищили Українську Греко-Католицьку Церкву, (УГКЦ) Українську Автокефальну Православну Церкву (УАПЦ) і насильно приєднали до МП. А хто відмовлявся — тих піддавали репресіям. Так само, наприклад, на Закарпатті існували парафії Константинопольського Патріархату, їх також знищили, примусили приєднатись. Подібна картина спостерігалася й у Балтійських країнах, де діяли автономні Церкви у складі Константинопольського Патріархату, які були ліквідовані радянською владою та включені до РПЦ. У Молдові місцеву структуру Румунської Православної Церкви також знищили й приєднали до МП. С. Шумило нагадав, що коли РПЦ отримала документ про патріархат у XVI ст., її юрисдикція охоплювала лише тодішні території Московського царства. Туди не входила ні Україна, ні Білорусь, ні Казахстан, ні країни Балтії, ні Молдова. Текст: https://risu.ua/suchasna-kanonichna-teritoriya-moskovskogo-patriarhatu-pobudovana-na-bagnetah-nkvs--sergij-shumilo_n157977*

42. Щоткіна К. Криза сенсів, корозія стійкості [Електронний ресурс] / Катерина Щоткіна // Дзеркало тижня. – 2025. – 29 лип. — Електрон. дані. *Проаналізовано глибоку внутрішню кризу українського суспільства, що проявляється в ослабленні віри — як релігійної, так і екзистенційної. Показано, як втрата сенсів — головного джерела стійкості під час війни — призводить до зневіри, еміграції, емоційного вигорання та соціальної апатії.*

Піддано критиці дії влади за монополізацію інформаційного простору та заміну змістовного діалогу порожніми символами й пропагандою, що апелює до рефлексів, а не до розуміння. Наголошено, що суспільство потребує не лише перемог, а й оновлення сенсів, колективної надії та відчуття спільної справи. Майдан згадано як крайній засіб відновлення солідарності, розглянуто не як рішення, а як симптом глибшої проблеми: циклічної втрати віри та пошуку надії. Текст: <https://zn.ua/ukr/CULTURE/kriza-sensiv-korozija-stijkosti.html>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.

18.08.2025. р.